

EESTI PUUETEGA INIMESTE KODA
ESTONIAN CHAMBER OF PEOPLE WITH DISABILITIES

Kultuuriministeerium
min@kul.ee

Meie: 27.04.2026 nr 34

Eesti Filmi Instituut
noukogu@filmi.ee

Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet
info@ttja.ee

EPIKoja pöördumine eestikeelsetele filmidele eestikeelsete subtiitrite lisamiseks kinodes ja kinode ligipääsetavus

Eesti Puuetega Inimeste Koda (EPIKoda) ja Eesti Vaegkuuljate Liit töötavad selle nimel, et teenused ja keskkonnad oleksid kaasavad ja ligipääsetavad kõigile, sh puudega inimestele, kelle jaoks on olulised nii füüsilise- kui inforuumi ligipääsetavus ning kaasav ja arvestav suhtlemine teeninduses.

Pöördume teie poole ettepanekuga tagada kõikidele kinolevisse jõudvatele eestikeelsetele filmidele (u 20-25 dokumentaal- ja mängufilmi aastas) eestikeelsed vaegkuuljate subtiitrid või vähemalt eestikeelsed subtiitrid.

Eestis elab hinnanguliselt ca **180 000 kuulmislangusega inimest ehk umbes 15% elanikkonnast**. Nende inimeste võimalus osaleda Eesti kultuurielus, sh vaadata Eesti filme kinos, ei tohiks sõltuda juhusest, üksikute tegijate teadlikkusest nagu Apollo Kino või projektipõhisest rahastusest, mille käigus Eesti Vaegkuuljate Liit on varasemalt läbi viinud filmidele vaegkuuljate subtiitrite loomist. Asutajaootused sätestavad toetuse saamise kriteeriumina mh „publikut arvestav“.

Oleme varasemalt filmide levitamisel eestikeelsete vaegkuuljate subtiitrite, rahastuse ettepanekute jm teemal pöördunud Kultuuriministeeriumi ja Eesti Filmi Instituudi poole pöördumistega: [25.05.2022](#), [04.02.2023](#), [10.05.2023](#), [26.05.2023](#), [30.05.2023](#), [06.07.2023](#), [29.01.2024](#), [06.05.2024](#), [16.09.2025](#), [09.01.2026](#) ning eelnõu „Nõuded audiovisuaalmeedia teenuste ligipääsetavusele ja nende täitmise tähtsajad“ väljatöötamise erinevates etappides.

Lisaks näeme, et ka noored on kinokülastuste huviorbiidis. Oleme seisukohal, et infot võetakse vastu mitme meele kaudu, kuulmislangus aga on noorte hulgas küllaltki sage probleem (Tartu Ülikooli uurimus [Eesti koolinoorte kuulmistundlikkus](#)). Subtiitrid ei toeta üksnes kuulmislangusega, vaid vanemaealiseid, neuroerinevusega ja inimesi, kellel on ajutine kuulmislangus, keele töötlemisega raskuseid või, kes alles õpivad keelt.

Vastavalt ÜRO PIK konventsiooni artiklitele julgustame astuma otsustavaid samme vastavalt:

- Artiklile 4, Üldkohustused: lõige 1, e) peab riik võtma kasutusele kõiki asjakohaseid meetmeid, et kõrvaldada diskrimineerimine puude alusel kõigi isikute, organisatsioonide ja **eraettevõtete** poolt.
- Artikkel 9, Juurdepääsetavus: punkt 2 lõige b) **tagama, et avalikke ehitisi ja teenuseid pakkuvad eraõiguslikud isikud arvestaksid puuetega inimeste juurdepääsetavuse kõigi aspektidega.**
- Artikkel 21, Sõna ja arvamusvabadus ning juurdepääs teabele: punkt 1 lõige c) pakkuma avalikkusele teenuseid, kaasa arvatud Interneti vahendusel osutatavaid teenuseid pakkuvate **eraõiguslike isikute julgustamine, et nad edastaksid teavet ja osutaksid teenuseid puuetega inimestele juurdepääsetavas ja kasutatavas vormingus.**

Tuginedes arvuliste andmete ja ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonile tagada ligipääsetavaid kommunikatsiooni- ja infoandmise viise, on subtiitrite loomise kujul tegemist mõistliku otsusega, et edendada ühiskonnaelus osalemist.

Samuti peame vajalikuks rõhutada, et praegu kasutatav lahendus, mille kohaselt vaegkuuljate subtiitrid suunatakse Movie Readingu rakendusse, ei vasta kasutajate vajadustele ega hea praktika põhimõtetele. Subtiitrite kuvamine isiklikus seadmes kinoetenduse ajal häirib teisi külastajaid ja individuaalset kinokogemuse kvaliteeti. Movie Readingu rakendus on mõeldud eelkõige kirjeldustõlke pakkumiseks nägemispuudega inimestele, seda kuulatakse kõrvaklappidest. Ka Soome riigi [ligipääsetava filmikultuuri juhend 2021](#) ütleb, et ainult kirjeldustõlge nägemispuudega inimestele suunatakse Movie Reading rakendusse.

Soome juhendist tuleb välja ka kogu kasutajatekonna olulisus ligipääsetava kinokogemuse vaatest: „*Ligipääsetavus ei tähenda üksnes takistusteta liikumist kinos, vaid vaataja kogu teekonda kodust kinno ja tagasi. See hõlmab lisaks era- või ühistranspordile ka kino spetsiaalsete ratastooli- või teiste liftide olemasolu, ratastoolikohti saalis, käetugedega tualettruumi, **induktsioonsilmust nii saalis kui ka kassas** (Eestis on nõutud vaid kassas, aga sageli praktikas tagatud ei ole) ning evakuatsiooniteid. Ligipääsetavuse saavutamisel on oluline ka kinopersonali valmisolek abistada ja nõustada puudega kliente külastuse erinevates etappides. Kino väljapääsu aadress tuleb eraldi välja tuua.*“ Veelgi enam juhendi kohaselt peaks kino tellima ligipääsetavuse hindamise, mis annab ülevaate kino tegevuse ligipääsetavuse hetkeseisust.

Kuna filmide ligipääsetavuse tagamine on täna riigi poolt toetatud ja Kultuuriministri määruse kohaselt saavad kõik Eesti Filmi Instituudist tootmistoetust saanud filmide tootjad taotlema ka subtiitrite ja kirjeldustõlke toetust, aga mitte kõik filmitootjad, tähendab see, et suur osa filmidest jääb endiselt subtiitriteta. Samal ajal on EFI tootmistoetuse leping koht, kus saab ära märkida nii sobiva kanali levitamiseks – kinolinal, mitte rakenduses ja sätestada info levitamine, sh nt Eesti Vaegkuuljate Liidu kaudu. **EPIKoda teeb järgmised ettepanekud:**

- **Tõsta koostöös puuetega inimeste organisatsioonidega filmitootjate teadlikkust tegelikest vajadustest. Filmidele luuakse inglisekeelsed subtiitrid juba filmi tootmise käigus, mis tähendab, et filmitootjad täna ei eelista eesti kinokülastajat ning eestikeelsete või vaegkuuljate subtiitrite tootmine on peamiselt teadvustamise küsimus.**
- **Pidada silmas, et ligipääsetavus on koostööprotsess, mis kohandub vastavalt uute tehniliste lahenduste jms tulekuga ja vastavalt kasusaajate ootustele ja vajadustele.**
- **Luu riiklik toetusmeede, et tagada ligipääsetavuse nõuded süsteemselt filmi toetamise ja levitamise raamistikuga.**
- **Kehtestada põhimõte, et kõik Eesti filmid peavad kinodes olema varustatud eestikeelsete subtiitritega, pakkudes mh kuulmislangusega inimestele tööpäeva vältel vaegkuuljate subtiitritega kinoseansse, mis on olnud varasemalt toimiv lahendus.**

EESTI PUUETEGA INIMESTE KODA
ESTONIAN CHAMBER OF PEOPLE WITH DISABILITIES

- **Anda Eesti filmi- ja teleauhinnad raames välja ligipääsetavuse teemadega seotud auhinda, et tunnustada filmi- ja televaldkonda kaasamise ja ligipääsetavuse ning tuua tähelepanu just erinevatele kogemustele meedias. Täpsemad kriteeriumid, žüriiliikmed jt leppida kokku puuetega inimeste esindusorganisatsioonidega.**
- **Teha poliitikaotsused alati koostöös nendega, keda otsused hiljem kõige rohkem mõjutama hakkavad, st puudega inimeste ja esindusorganisatsioonidega.**

Lugupidamisega
(allkirjastatud digitaalselt)

Maarja Kraiss-Leosk
tegevjuht

Külliki Bode
esimees
Eesti Vaegkuuljate Liit

Mari Puuram
Eesti Puuetega Inimeste Koja nõunik
mari.puuram@epikoda.ee
tel +372 5401 0437